

Puheenjohtaja Mauri Mäkelän aika 1986–1999

Yhdistyksen perustaminen

”Worldloppet Masterit eli pitkänmatkan hiihtäjät, jotka ovat suorittaneet 10 Worldloppet -sarjaan kuuluvaa hiihtoa eri puolilla maailmaa, kokoontuivat perjantaina 23.5.86 Lahdessa Finlandia-hiihdon kutsusta.”

”Asioista keskustellessamme Mauri Mäkelä Helsingistä ehdotti, että perustettaisiin Worldloppet-hiihtäjille oma yhdistys, mikä saikin 100-prosenttisen kannatuksen, sillä kaikki 13 hiihdon suorittanutta olivat paikalla ja hyväksyivät ehdotuksen.”

Näin kerrotaan kokouksesta laaditussa pöytäkirjassa. Mauri Mäkelä siis itse asiassa lausui Worldloppet Masters Finlandin syntysanat.

Lisäksi kokouksessa olivat läsnä koko suomalainen WL-hiihdon ”emäntä” **Leila Rytökoski** ja ”isäntä” **Risto Rytökoski**, Finlandia-hiihdon pitkäaikainen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja **Vappu Määttä**en Helsingistä, ja **Sirpa Tuomaala** Lahdesta.

Kokouksessa olivat paikalla seuraavat eli kaikki suomalaiset 13 Masteria, jotka on tässä lueteltu alkaen ylärivistä vasemmalta: Väinö Jokinen (9/273) Ypäjä, Olle Sandström (13/282) Karleby, Jorma Viertola (1/92) Helsinki, Timo Hakulinen (4/194) Espoo, Toivo Sauvala (5/241) Lahti, Pentti Wallenius (3/150) Ravattula, Keijo Holopainen (7/260) Riihikallio ja alarivissä vasemmalta: Mauri Mäkelä (11/279) Helsinki, Juhani Immonen (6/257) Kymnlinna, Raija Viertola (2/95) Vantaa, Juhani Harju (12/280) Kokkola, Ruben Biskop (10/273) Karleby ja Ingvald Sundkvist (8/265) Öja. (yhdistyksen jäsennumero/Masternumero)

Puheenjohtaja Mauri Mäkelä ja Asko Sievänen. (Kuva Mauri Mäkelä)

Samanaikaisessa jäsenkirjeessä kerrottiin: ”Worldloppetin tarkoituksena on huomioida maailman murto-maahiihtäjiä, jotka ovat suorittaneet kunkin maan kyseisen hiihdon. Tarkoituksena on myös lisätä yhteistyötä ja ystävyyttä tässä kuntoilulajissa.”

”Worldloppetin suorittaja voi lunastaa itselleen erityisen passin – esim. Suomessa Finlandia-hiihdon toimistosta. Passiin on jokaiselle hiihdolle varattu oma sivu, johon hiihtäjän tulee hiihdon suoritettuaan hankkia järjestäjän leima, jossa on hiihdon suorituspäivämäärä. Leiman voi myös

saada jälkikäteen lähettämällä WL-passinsa postitse kyseisen hiihdon toimistoon.”

”Kun hiihtäjä on suorittanut kaikki 10 osahiihtoa ja saanut leiman niistä WL-passiinsa, tulee hänen lähettää passi WL-keskustoimistoon, joka tällä hetkellä toimii Suomessa Finlandia-hiihdon toimistossa Lahdessa. Täältä hiihtäjä saa henkilökohtaisen WL masterdiplomin ja on oikeutettu lunastamaan itselleen kullatun, numeroidun WL-mitalin.”

Japanin matka, oma merkki ja tuuli- tai hiihtopuvun suunnittelu ja hankinta

Uusi yhdistys aloitti reippaasti uusien matkojen suunnittelun. Japaniin eli Sapporon Ski Maratonille suunniteltiin matkaa keväälle 1987. Matkan hinnaksi arvioitiin 9 000 markkaa, riippuen tietysti osallistujamäärästä. Matkaa tarjottiin myös Masterien ystäville. Näin kerrottiin jäsenkirjeessä 5.9.1986. Kirjeessä kerrottiin myös, että jäsenmaksu tulisi suorittaa viipymättä.

Jäsenkirjeessä 20.11.1986 odoteltiin lunta ja joulua sekä kerrottiin oman hiihtopuvun ja merkin suunnittelusta. Puvun hinnaksi arvioitiin 300–500 markkaa. Sapporon matkan 1500 markan varausmaksuja myös pyydettiin maksamaan.

Jäsenkirjeeseen 12.1.1987 mukaan päätettiin hankkia Finlandia-hiihdon esitteessä oleva puku numero 2. Puvun selkäpuolelle tulee yhdistyksen teksti. Hiihtopuvun, 290 mk, lisäksi oli mahdollisuus ostaa: toppapuku 320 mk, college paita 85 mk ja T-paita 45 mk.

Lisäksi tarjolla oli uusi Worldloppetin kangasmerkki, johon saatiin yhdistyksen teksti.

Talvien 1987 ja 1988 muistelot

Jäsenkirjeessä 10.6.1987 kutsuttiin kaikkia jäseniä 26.6. puheenjohtaja Mauri Mäkelän firmaan M-Tek Oy:n tiloihin Petikkoon Vantaalle suunnittelemaan tulevaa vuotta ja muistelemaan menneen talven hiihtoja sekä tutustumaan uusiin Mastereihin.

Uusia Mastereita olivat:

Ossi Virtanen (339/14), Vantaa; Matti Kuusela (350/15), Tampere; Leif Veman (363/16). Nivelax; Paavo Jukkola (383/17) Lohtaja ja Reino Perander (384/18), Lohtaja.

Kokouksessa mietittiin myös seuraavan vuoden vuosikokouksen pitopaikkaa ja suosikki oli Kokkola. Niinpä Kokkolan poikia kehoitettiin ottamaan haaste vastaan. Kokousajankohdaksi sovittiin 27. tai 28. toukokuuta 1988. Toisin kuitenkin kävi. Jäsenkirjeen 12.5.1988 mukaan kokous pidettiin kyllä 27.5.1988, mutta paikka oli SVUL:n toimitalo Helsingissä ja perinteistä tapaa noudattaen jakoivat Leila ja Risto Rytökoski diplomit ja mitalit uusille mestareille: Risto Koskinen (403/19), Kaarlo Valasjärvi (411/20), Pekka Kainulainen (415/21), Erkki Jokinen (435/22), Tony Niemi (437/23), Juhani Kärkäs (453/24), Lasse Härkönen (454/25) ja Jussi Kokko (455/26).

Tampereen jäsenkokous 9.6.1989

Kuvassa on Marjatta Master-miehensä Erkin kanssa Master-diplomit kädessä vuonna 1989.

Perjantaina 9.6.1989 pidettiin Tampereella Masterien yhteinen palaveri Keha OY:n tiloissa Sarankulmankatu 25. Tilastojen mukaan tänä vuonna oli Master-arvon saavuttanut 11 uutta Masteria.

Uudet Masterit olivat: Olavi Jääskeläinen (488/28), Heikki Ylinen (489/29), Antti Lahtinen (493/30), Martti Kuosmanen (495/31), Marjatta Toivonen (496/32), Erkki Toivonen (497/33), Tauno Pajunen (503/34), Henrik Teir (504/35), Henrik Enholm (557/36), Timo Jokinen (560/37) ja Hannu Laurén (563/38).

Marjatta Toivonen oli toinen suomalainen nainen, joka saavutti Master-arvon.

Puheenjohtajaksi valittiin edelleen Mauri Mäkelä, sihteeriksi Toivo Sauvala ja rahastonhoitajaksi Jorma Viertola. Uutena toimielimenä tuli kuvioon mukaan työryhmä, johon valittiin Matti Kuusela Tampereelta, Väinö Jokinen Rovaniemeltä ja Hannu Laurén Hyvinkäältä. Työryhmä lienee tarkoittanut suunnilleen samaa kuin hallitus. Yhdistyshän toimi näihin aikoihin rekisteröimättömänä, mutta kuitenkin sillä oli samanlaiset säännöt kuin vastaavilla rekisteröidyillä yhdistyksillä.

Syyskirjeessä 8.11.1989 todetaan Tampereella keskustellun, että vaikka olemmekin jo WL-hiihdot suorittaneet, niin suomalaisia kivoja hiihtoja on vielä paljon hiihtämättä, esimerkiksi Lapponia-hiihto Lapissa. Sieltä kuulemma kerkiää Kuusamo-hiihtoon, sillä nämä hiihdot hiihdetään peräkkäin huhtikuun alussa.

Kuvassa eturivissä on vasemmalta Mauri Mäkelä, Heikki Kallioniemi, ??Kauko Mukkula, Erkki Toivonen ja seisomassa vasemmalta Inkeri Lahti, Risto Sihvonen, Leila Rytökoski, Erkki Toivonen, Tauno Holkeri, Risto Laurila, Kerttu Kuha, Reino Andersson, Asko Sievänen, Toivo Sauvala, Marja-Liisa Hämäläinen, Hannu Laurén, Matti Vilkman, Raimo Henttonen, Juhani Harju, Juhani Saimovaara, Kauko Timonen, Eero Kivistö,?? ja Apoo Ehrukainen. (Kuva Mauri Mäkelä)

Näyttää siltä, että tuohon aikaan ei vielä ollut innostusta kerätä useampaa WL-pas-sia täyteen ja saada näin ollen myös useampi Master-arvo.

Kansainvälinen Worldloppet konferenssi 1990

WL-konferenssi järjestettiin Suomessa 15.–17.6.1990. Pitopaikkana oli Aulanko Hämeenlinnassa. Jäsenkirjeessä 23.5.1990 kerrotaan, että meidät Suomen Masterit on kutsuttu sinne 17.6. klo 18.00 alkavaan kansainväliseen illanviettoon.

Masterit tarttuivat tilaisuuteen ja päättivät, että oma vuosittainen kokous pidetään samana päivän alkaen klo 17.00. Oman kokouksen jälkeen on hyvä mennä ”tutustu-maan eri maiden henkilöihin, kehittää yhteistyötä ja suorittaa mitalinjako uudelle Mas-terille”. Edelleen jäsenkirjeessä todettiin, ”Hiihdot on hiihdetty ja kesäiset harrastuk-set ovat meneillään. Huonon lumitilanteen takia oli paljon hiihtoja peruttu, joten uusia mastereita on tulossa tietojemme mukaan vain yksi.”

Tämä uusi Master oli nimeltään Markku Railimo Espoosta (39/590), joka siis sai mitalinsa kansainvälisessä Master-tilaisuudessa. Tuossa Aulangon konferens-sissa hyväksyttiin Australia mukaan Worldloppet-sarjaan. Tämä ensimmäinen Kanga-ro-hoppet hiihdettiin ensimmäisen kerran Etelä-Australian vuoristossa 31.8.1991, mat-kan pituus oli 42 km ja tyyli oli vapaa. Näin kerrottiin jäsentiedotteessa 19.12.1990. Samassa tiedotteessa kerrottiin Topi Sauvalan suulla: ”Olen jo keskustellut lähdöstä

tähän ensimmäiseen historialliseen hiihtoon ja halukkuutta on ilmennyt ainakin Lahdessa.” Sama kirje jatkuu: ”Lahden Euroloppet-tiimiläisiä lähtee Amerikan ja Kanadan hiihtoihin ensi helmikuussa 46 henkeä, jolloin saadaan taas uusia jäseniä.”

Hyvinkääläinen **Erkki Toivonen** valittiin Aulangolla puheenjohtajaksi.

Masterien oman kokousmuistion 17.6.1990 mukaan valittiin uusi työryhmä. Muistiossa työryhmän jälkeen on suluissa (hallitus). Työryhmän muodostivat siis: uutena puheenjohtajana E. Toivonen Hyvinkää, sihteerinä T. Sauvala Lahti, rahastonhoitajana J. Viertola Vantaa ja jäsenenä M. Mäkelä Helsinki, J. Harju Hyvinkää, J. Immonen Kotka, M. Kuusela Tampere.

Australian ensimmäinen WL-hiihto 1991 ja Mauri Mäkelä uudelleen puheenjohtajaksi

Jäsentiedotteessa syksyllä 1991 kerrotaan Australian matkasta seuraavaa: ”Matkamme alkoi 26 elokuuta, 19 suomalaisen hiihdonystävän voimin (WL-Mastersin jäseniä ja tulevia jäseniä lähes kaikki). Lensimme Finnairin koneella H:ki-Bangkok-Singapore, jossa kerkesimme käydä ostoksilla, koneen vaihto Qantaxiin ja lento Melbourneen, jälleen koneen vaihto ja kaupunkiin nimeltä Albury. Sieltä vuokra-autoilla majapaikkaamme lähelle pikkukaupunkia Mount Beautya. Päivittäin kävimme 35 km päässä Falls Creek-vuoristossa hieman hiihtelemässä etukäteen ennen h-hetkeä, joka oli hirmuisen lumimyrskyn takia siirretty päivällä eteenpäin. 1.9. sunnuntaina oli myrsky laantunut ja aurinko paistoi kirkkaalta taivaalta. Lunta oli peräti 3 metriä, kun n. 1200 hiihtäjää starttasi matkaan n. 2 asteen pakkaseen. Reittiä ei oltu saatu kuntoon kuin puolet eli hiihdimme 2 x 21 km. Huolto ei ollut aivan samaa mihin olimme tottuneet, juomat olivat jääkylmiä jne. Mutta kaikki me suomalaiset hiihdimme perille ja olimme onnellisia.”

”Osa porukasta lähti paluumatkalle maanantaina, mutta suurin osa kuitenkin jatkoi maailmanympärimatkaa Fidzi-saarille, Havaijille, Los Angelesiin ja Meksikoon. Kaikki meni hyvin ja palasimme 15. syyskuuta takaisin.”

”Tässä lyhykäisyydessään retkestämme. Tuloksia en tätä kirjoittaessa vielä tiedä muuta kuin kaksi amerikkalaista poikaa ottivat kärkipaikat. Pohjoismaiset huiput puuttuivat kokonaan.”

Ennen Australiaan lähtöä oli 14.6.1991 pidetty perinteinen kevätkokous, joka kuten useasti muulloinkin, oli Mauri Mäkelän yhtiön JKV-Hydrauliikan toimitiloissa Lahdessa. Uusia Mastereita leivottiin tuolloin kuusi: lahtelaiset Paavo Kallioinen (647/41), Tauno Porvali (646/40) ja Matti Virtanen (652/42), sekä Tom Wicht (659/43) Inkoosta ja Olli Laurèn (690/44) Hyvinkäältä.

Kokouksessa Mauri Mäkelä valittiin uudelleen puheenjohtajaksi. Erkki Toivosen kausi jäi siis vain vuoden mittaiseksi. Aikalaisten mukaan Erkki Toivonen ei tarpeeksi paneutunut yhdistyksen toiminnan ylläpitämiseen ja siksi jäsenistö palautti ”valtaan” tutun ja tarmokkaan vanhan puheenjohtajansa Mauri Mäkelän. Rahastonhoitajana jatkoi Jorma Viertola ja sihteerinä Topi Sauvala. Työryhmän kokoonpanokin muuttui hiukan, kun Matti Kuuselan tilalle valittiin Matti Virtanen ja Juhani Immonen ja Juhani Harju jatkoivat.

Vuodet 1992, 1993 ja 1994

Edellisvuosien tapaan Masterien vuosittaiset tapaamiset olivat kesäkuussa. Uusia Mastereita on tullut vuosittain lisää. Vuoden 1992 jäsenkirjeen (23.5.1992) mitalit ja diplomaatit jaettiin noin 10:lle uudelle Masterille, joista jälleen suurin osa oli Lahdesta, peräti 7 henkilöä.

Vuoden 1993 jäsenkirjeessä kerrotaan, että uusia Mastereita tulee 12 ja kaikki ”etelämmästä Suomesta”. Kokous pidetään puheenjohtaja Mauri Mäkelän M-Tek-yhtiön toimitiloissa. Diplomaatit ja mitalit jaetaan, pidetään vuosikokous ja on vapaata seurustelua sekä tarjoilua.

Vuoden 1994 palaveri pidetään 27.5.1994 Lahdessa puheenjohtaja Mauri Mäkelän yhtiön Tamhydro OY:n tiloissa Lahdessa. Kokousmuistiossa kerrotaan, että puheenjohtajana jatkaa Mauri Mäkelä, sihteerin ja rahastonhoitajan tehtävät yhdistettiin ja tehtävään valittiin Leila Rytökoski. Samalla sovittiin, että Rytökoski hoitaa yhteydet Worldloppetin pääsihteeristöön. Valittiin työryhmä toiminnan kehittämiseksi, ja siihen tulivat jäseniksi Risto Sihvonen, Marja-Liisa Hämäläinen ja Juhani Saimovaara. Osanottajia kokouksessa oli kaikkiaan 32.

Edelleen kerrottiin, että postitukset Worldloppet Mastereille on luvannut maksaa Finlandia-hiihdon uusi toimitusjohtaja Arvo Martikainen.

Lahden kokouksessa 1994 palkitut Masterit Tauno Holkeri (vas), Lars Hagnäs, Risto Laurila, Jouni Syväranta ja Raimo Henttonen. (Kuva Mauri Mäkelä)

Finlandia-hiihto 20 vuotta

Finlandia-hiihto lähti Katumajärven jäältä ja tästä Finlandia-hiihto alkoi vuonna 1974. (Kuva Finlandia-hiihdon arkisto)

vasti valitukset ovat aiheellisia – uusi ruoantoimittaja ei osannut varautua valmistamaan ruokaa siinä tahdissa kuin hiihtäjiä tuli ruuhka-aikana maaliin.” Hiihtäjämäärä jäi odotettua pienemmäksi, jonkin verran alle 6000 hiihtäjää.

Tartu Maraton WL-hiihdoksi vuonna 1995

Jälleen Masterit halusivat lähteä heti hiihtämään uutta WL-hiihtoa. Tartu Maraton hiihrettiin 12.2.1995. Leila Rytökoski teki taas suunnitelman hiihtomatkasta ja suoritti muutkin matkavalmistelut. Leila huolehti myös viisumien hakemisesta. Worldloppet Masters Finland on vuoteen 1995 mennessä kasvanut 95 jäsenen yhdistykseksi.

Vuodet 1995, 1996 ja 1997

Vuosista 1995–1997 voidaan sanoa, että yhdistyksen toiminnot pyörivät tuttua rataa, talvella hiihrettiin ja kesän korvalla pidettiin yhteinen kokous ja talven hiihtojen ja tapahtumien muistelutilaisuus.

Vuoden 1995 vuosikokous pidettiin perjantaina 12.5. Nesteen pääkonttorissa Espoon Keilaniemessä. Isäntänä toimi Master Martti Eronen. Tapaamiseen oli ilmoitautunut 33 Masteria Suomen 95 Masterista. Uusia Mastereita leivottiin peräti 14, josta naisia oli kaksi: Inkeri Lahti (941/88) ja Asta Hilska (942/89). Kokoukseen oli tulossa kuusi näistä 14 uudesta Masterista.

20 v. Juhla-Finlandia hiihdedettiin lauantaina 27.2.1993 Hämeenlinnasta Lahteen. Finlandiat hiihdedettiin erittäin hyvissä olosuhteissa vaikkakin varareitillä Hämeenlinnan seudun lumen puutteen vuoksi. Finlandia-hiihdon toimistosta kerrottiin, että: ”Hiihtäjiltä saamamme palaute on ollut lähes pelkätään kiittävää. Totta kai arvosteluakin on saatu esim. pitkistä ruokajonoista maalialueella. Valitetta-

Inkeri Lahti oli kuudes suomalainen nainen, joka saavutti Master-arvon ja **Asta Hilska** (4xMasteri) oli seitsemäs. Ennen Inkeri Lahtea ja Asta Hilskaa olivat Master-arvon saavuttaneet **Hilkka Lindevall** (748/3), **Kerttu Kuha** (753/4) ja **Marja-Liisa Hämäläinen** (816/5).

Vuoden 1996 vuotuinen tapaaminen pidettiin tuttuun tapaan Mauri Mäkelän yhtiön Tamhydron tiloissa Tampereella 14.6.1996. Jäsentilaston mukaan yhdistyksen jäsenmäärä oli tuolloin 105.

Vuonna 1997 palattiin pitämään kokousta Lahteen perjantaina 23.5.1997. Yritys, jonka tiloissa kokous pidettiin, oli saanut uudet omistajat ja uuden nimen. Mauri Mäkelä oli myynyt yrityksensä Tanskaan ja sen nimi oli nyt Berendsen-Tamhydro Oy.

Uutena asiana kokouskutsussa toivotettiin myös Avecit tervetulleeksi. Liekö niin, että kotiväeltä oli tullut miesvaltaiselle porukalle palautetta, miksi heitä ei kutsuta vai liikkeiko ajassa tuo tärkeä sukupuolten tasa-arvoisuus. Paikalla oli kolmisenkymmentä henkilöä, mutta valitettavasti tieto ei kerro, paljonko mukana oli naisia.

Mitä toikaan vuosi 1998 tullessaan?

Jäsenkirjeessä 11.6.1998 kerrotaan: ”Kesä on käsillä ja menneen talvet ladut on hiihdeltä. Onnittelemme uusia Worldloppet Mastereita, joita tänä vuonna on kuusi, jotka on kirjattu pöytäkirjaan suuremmasta numerosta pienempään numeroon: Kauko Gäggträsk (1170/114), Lahti; Pekka Hiltunen (1169/113, Pietilä; Rauno Jokela (1167/112), Jämsä; Sinikka Korhonen (1168/111), Kuivanto; Jouko Niemelä (1165/110), Jämsä ja Seppo Vuorinen (1166/10), Jämsä.

Sinikka Korhonen on kahdeksas suomalainen nainen, joka on saavuttanut Master-arvon.

He saavat poikkeuksellisesti mitalinsa postitse, koska emme valitettavasti ole onnistuneet järjestämään tapaamista useammastakin syystä johtuen.

Teemme parhaamme tulevaisuudessa, että suomalaisten Masterien yhteinen tapaaminen onnistuisi. Myös kaikki ehdotukset ja vinkit otamme kiitollisuudella vastaan. Yhteyttä voi pitää esimerkiksi puhelimitse...”

Näin katkesi toistakymmentä vuotta kestänyt kevättapaamisten perinne. Edellinen hallitus ja työryhmä jatkoivat siis vuoteen 1999.

Yhteenveto Mauri Mäkelän kaudesta

Vuoteen 1999 päättyi Mauri Mäkelän pitkä ja ansiokas puheenjohtajuus. Kolmentoista hengen tutusta porukasta oli tullut yli sadan jäsenen yhdistys, jonka pyörittäminen ei aina ole, jos kauniisti sanotaan, ruusuilla tanssimista.

Mäkelän aikana tiiviin, jos voi sanoa johtokvartetin muodostivat Mauri Mäkelä, Toivo Sauvala, Leila ja Risto Rytökoski. Mauri Mäkelä voimakkaana johtajana veti yhdistystä. Hyvänä taustaresurssina hänellä olivat omat menestyvät yritykset, jotka mahdollistivat kokoontumistilat ja tarvittavan taloudellisen tuen.

Leila Rytökoski kansainvälisenä naisena hallitsi matkojen järjestelyt. Kansainväliset kontaktit tulivat mukavasti muiden Worldloppetin järjestäjien kautta. Leila oli tehnyt koko 1970-luvun töitä kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi. Tämä työ palkittiin vuonna 1978, jolloin perustettiin kansainvälinen maastohiihtöjärjestö Worldloppet. Sitä oli edeltänyt monenlaiset välivaiheet, mutta tavoitteena oli koko ajan saada kaikki pitkien matkojen hiihtokisat saman katon alle.

Worldloppet yhdisti tähän aikaan jo hiihtäjiä Australiaa myöten. Siihen kuului 14 kilpailua, joista kymmenen hiihrettiin Euroopassa. Kukin kilpailu on omanlaisensa, ja kaikilla on pitkät perinteet, toisilla jopa 40-vuotiset perinteet.

Risto Rytökoski toimi ensimmäisestä vuonna 1974 hiihdetystä Finlandia-hiihdosta alkaen pitkään, vuoteen 1995 asti, sen järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Worldloppet Masters Finlandilla on ollut alkuajoista asti hyvät henkilökohtaiset suhteet Finlandia-hiihtoon ja sen johtoon.

Kuriositeettina kerrottakoon, että Leila ja Risto Rytökoski puuhasivat ensimmäistä Finlandia-hiihtoa 1970-luvun alussa. Ensimmäisen kilpailun piti olla vuonna 1973. Hämeenlinnan ja Hyvinkään välillä, mutta se peruutettiin lumipulan takia. Seuraavana vuonna Finlandia sitten järjestettiin ensimmäisen kerran ja se hiihrettiin Hämeenlinnasta Lahteen. Risto Rytökoski oli ainoa, joka osasi odottaa yli tuhatta hiihtäjää. Tapahtuman suosio yllätti heti ensi kerralla järjestäjät.

WORLDLOPPET MASTERS-FINLAND		PÖYTÄKIRJA	
Toivo Sauvala		22.7.1986	1 (2)
Jakelu	osallistujat		
WORLDLOPPET MASTERS-FINLAND -YHDISTYKSEN PERUSTAVA KOKOUS			
Aika	23.5.1986		
Paikka	Hotelli Ascot, Lahti		
Läsnä	Mauri Mäkelä	Helsinki	pj.
	Ruben Biskop	Karleby	
	Ingvald Sundkvist	Öja	
	Juhani Harju	Kokkola	
	Keijo Holopainen	Riihikallio	
	Raija Viertola	Vantaa	
	Jorma Viertola	Helsinki	
	Juhani Immonen	Kyminlinna	
	Väinö Jokinen	Ypäjä	
	Pentti Wallenius	Ravattula	
	Olle Sandström	Karleby	
	Timo Hakulinen	Espoo	
	Toivo Sauvala	Lahti	siht.
1	Kokouksen avaus Kokouksen avasi ja puheenjohtajana toimi Mauri Mäkelä. Pöytäkirjan laati sihteerinä toiminut Toivo Sauvala.		
2	Kokouksen hyväksyminen Koska kaikki Suomen 13 Worldloppet-hiihtäjää oli paikalla, hyväksyttiin perustamiskokous pidettäväksi ilman eri kutsua.		
3	Yhdistyksen nimi Yhdistyksen nimeksi sovittiin "Worldloppet Masters-Finland".		
4	Yhdistyksen järjestäytyminen Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Mauri Mäkelä, sihteeriksi Toivo Sauvala, rahastonhoitajaksi Jorma Viertola. Yhdistyksen hallitukseen kuuluvat kaikki 13 tässä kokouksessa ollutta Worldloppet-mitalin saajaa.		

Kopio yhdistyksen 23.5.1986 pidetyn perustavan kokouksen pöytäkirjasta.

Raija Viertola hiihtää tyylikkäästi Ranskan Transjurassienne-hiihdossa. (Kuva Raija Viertola)

Raija Viertola, Master nro 95 (vauhdissa vieressä) oli ensimmäinen suomalainen nainen, joka saavutti Master-arvon.

Samassa kokoontumisessa yhdistyksen nimeksi päätettiin siis Worldloppet Masters Finland ja puheenjohtajaksi valittiin Mauri Mäkelä, sihteeriksi Toivo Sauvala ja rahastonhoitajaksi Jorma Viertola. Lisäksi sovittiin, että yhdistyksen hallituksen muodostavat kaikki 13 ko. kokouksessa mukana ollutta Worldloppet-mitalin saajaa.

Kuten yhdistyksen nimestäkin jo voi päätellä, halusivat perustajat jo tuolloin olla mukana kansainvälisessä urheilussa. Yhdistyksen toiminta-ajatus kirjattiin myös pöytäkirjaan: ”Yhdistyksen tarkoituksena on olla kiinteästi mukana kansainvälisessä kuntosuorituksessa sekä aktiivisesti informoida jäseniään uusista näköpiirissä olevista tapahtumista ja mahdollisuuksien mukaan pyrkiä myös osallistumaan niihin.”

Jäsenmaksun suuruudeksi sovittiin tuolloin 100 markkaa.

Worldloppet-hiihdot, passin haltijat maailmassa ja Suomessa

Vuonna 1986 WL-hiihtotapahtumat olivat seuraavissa maissa:

Dolomitenlauf 60 km	Itävalta
Marcialonga 70 km	Italia
König-Ludvig-Lauf 65 km	Saksan Liittotasavalta
Gatineau 55 km	Kanada
Transjurassienne 76 km	Ranska
Amerikan Birkebeiner 55 km	USA
Finlandia-hiihto 75 km	Suomi
Vasaloppet 89 km	Ruotsi
Engadin Skimarathon 42 km	Sveitsi
Birkebeinerrennet 55 km	Norja
Sapporo Ski Marathon 55 km	Japani (kaikki hiihdot hiihdettiin perinteisellä)

Yhdistyksen perustamisvuonna 1986 koko maailmassa oli 306 hiihdot suorittanutta henkilöä, joista siis 13 suomalaista. Worldloppet-passeja meillä oli lunastettu noin 150 kappaletta, eli kiinnostus hiihtoja kohtaan oli huomattavasti yhdistyksen jäsenmäärää suurempi.

Yhdistys perustettiin, kun Mastereita oli kymmenkunta

Worldloppet Masters Finlandin ensimmäisen puheenjohtajan **Mauri Mäkelän** Master-titteli tuli valmiiksi samana vuonna kuin yhdistys perustettiin eli vuonna 1986. Passin täyteen saaminen kesti kymmenkunta vuotta, tai kuten Mäkelä itse sanoo ”kyllä siihen varmaan kymmenen vuotta tuhraantui”. Worldloppet-hiihtoja hän on siis hiihtänyt melkein sarjan perustamisesta lähtien.

Hänen ensimmäinen WL-hiihtonsa oli tietysti Finlandia-hiihto. Vastaavasti ulkomailla se oli Vasaloppet, sitten Birkebeiner ja muut Euroopan hiihdot ja lopuksi sitten Amerikan hiihdot. ”Kun Eurooppaan lähdettiin alkuvuosina hiihtämään, oli bussi aina täynnä ja matkat järjestettiin itse”, kertoo Mauri Mäkelä.

Amerikoihin ja muuallekin matkat piti itse siihen aikaan järjestää. Matkoille lennettiin ja Amerikoissa vuokrattiin auto. Ensin hiihdettiin Kanadassa ja sitten ajeltiin USA:n puolelle viikon päästä. Katsottiin siinä välillä Niagaraa ja kaikkea muuta kiinnostavaa, mitä oli matkan varrella nähtävissä.

Mäkelä kertoo, että kun Masterius oli saavutettu, niin silloin tuli mieleen, että voitaisiinhan sitä perustaa yhdistys. ”No, siinä oli kymmenkunta ihmistä silloin valmiina ja silloin tuumittiin, että voitaisihan sitä sitten tavata jälkeenpäinkin. Siitä se sitten lähti ...”

Aluksi kokoonnuttiin ja tavattiin kerran vuodessa. Välillä pidettiin henkilökoh- taisia yhteyksiä toisiimme. Se oli siihen aikaan aika helppoa, koska meitä ei niin paljon ollut, mutta kaikki kolmetoista (13) olivat innokkaita ja pian toiminta alkoi kehittyä.

Heti alkuun valittiin kaikki normaalit yhdistyksen toimihenkilöt; jäsenmaksu oli 100 markkaa. Jäsenet olivat Lahden ympäristöstä ja Helsingistä. Meillä oli myös omat lomakkeet, viimeisen päälle. Sitten alkoi näitä toimintoja ja pöytäkirjoja ilmestyä.

Tapaamisissa ja kokouksissa päähuomion veivät matkat, ja ne käsiteltiin aina. Porukalla päätettiin, mihin mennään, mutta Rytökosket, jotka siihen aikaan olivat mukana, olivat verraton apu.

Toiminta oli alusta alkaen kansainvälistä

Ensimmäinen suomalainen Master oli Jorma Viertola numerolla 92. Yhdistyksen jäsenet saivat Masteriuden suorittamisjärjestyksessä omat numeronsa, ja niinpä Jorma Viertola sai numeron 1. Hänen vaimonsa Raija Viertola oli puolestaan ensimmäinen suomalainen nainen, joka saavutti Master-arvon: hänen masternumeronsa on 95 ja vastaavasti hänen Suomen yhdistyksen jäsennumeronsa on 2. Vuoden 2016 lopussa maailmassa oli Mastereita kaikkiaan 4444, joista suomalaisia 322, ja suomalaisista 58:lla oli useampi Master-titteli.

Muiden maiden organisaatioihin meillä oli hyvät yhteydet. Organisaatiot olivat melkein kuin perheitä, koska meitä oli niin vähän. Kun Amerikoihinkin mentiin, niin Finlandia-hiihto antoi materiaalia, muun muassa viirejä mukaan, ja minä sitten jaoin ne sopiville ihmisille. Yhteydenpito oli aika henkilökohtaista.

Erityisesti Rytökoskien kautta meillä oli hyvät suhteet maailmalle. Heillä oli hyvät suhteet, koska he kävivät Worldloppet Ski Federaation kokouksissa ympäri maailmaa ja tunsivat kaikkien WL-hiihtojen senaikaiset järjestäjät, muistelee Mauri Mäkelä.

”Meillä oli hyvät suhteet Finlandia-hiihtoon alusta alkaen. Oman vaikeutensa Finlandia-hiihtoon toi se, että talvet ovat kovin erilaisia. Yhtenä talvena oli muistaakseni 27 astetta pakkasta. Kerran taas piti hiihtää muovipussit jaloissa, kun Katumajärvellä oli niin paljon vettä. Muuten hiihdot sujuivat aika hyvin. Totta kai latu oli joskus

mitä oli riippuen lumiolo-suhteista.

Kun Finlandia-hiihdossa oli ulkomaalaisia, niin mm. minä olin tulkina ja muissa erilaisissa tehtävissä”, kertoo Mauri Mäkelä. Hän on toiminut kansainvälisen kaupan alalla ja on todellinen kielimies. Koulukielenään olleen ruotsin lisäksi hän puhuu saksaa, englantia ja tietysti suomea. Lisäksi hän on harrastanut ranskaa ja venäjää. Tästä kielitaidosta on luonnollisesti työelämän lisäksi ollut hyötyä ja iloa runsailla ulkomaan matkoilla.

Puheenjohtaja Mauri Mäkelä luovuttaa Finlandia-hiihdon viirin vuonna 1986 Kanadan hiihtojen puheenjohtajalle Mr. Kneerasserille. (Kuva Mauri Mäkelä)

Ranskassa kovassa lumipyryssä ei ennätetty ajoissa edes lähtöön

”Pahin hiihto oli Ranskan hiihto vuonna 1985. Oli kova lumituisku ja meidän bussi myöhästyi puoli tuntia lähdöstä ja me lähdettiin sitten, me suomalaiset, puoli tuntia toisten jälkeen. Ei siinä kovin kauan mennyt, kun saatiin kiinni häntäpäätä.”

”Kun piti lähteä pois Ranskasta, oli taasen kamala lumipyry ja Finnairin kone hautautui lumikinokseen ja sitä lapioitiin pois kinoksesta. Itse asiassa se oli ainoa kone, joka lähti. Muistuu mieleeni, että siellä oli mm. ruotsalaisia koululaisia tusinan verran viettänyt lentokentällä kaksi vuorokautta. He kuulivat, että suomalainen kone lähtee ja koululaiset kävivät kapteenin kimppuun pyytäen päästä mukaan Helsinkiin. He pääsivät. Kone oli aika tyhjä, kun lennettiin Helsinkiin, josta koululaiset lensivät edelleen Tukholmaan. (Nykyisten turvasäntöjen mukaan ei taitaisi päästä kyytiin.)

Entäs ulkomailla, protestoitteko te siihen aikaan joitain asioita siellä vai kiittelittekö?

”No, kyllä sitä joskus protestoitiin, mutta kyllä enimmäkseen oli aika miellyttävää kuitenkin. Esim. Italiassa sakki hurraa ladun varressa ja tarjoaa viiniä ja syötävää, jos vaan joku sitä haluaa. Yleensä hiihdot olivat hauskoja.”

”Sveitsissä oli 1984 maaliskuussa tämä Engadinin maraton, joka oli kovan pak-
kasan vuoksi vaikea eikä lähtöpaikalla ollut mitään lämmitystä. Pahinta oli, kun olin

edellisenä iltana iltalenkillä ladun-
tekijät olivat jos-
tain syystä vetä-
neet kaapelin ladun
poikki laskiessani
mäkeä. Huomat-
tuaan minut he yht-
äkkiä tempasivat
ylös kaapelin, joka
oli juuri olkapään
kohdalla. Tämän
takia hiihdin sit-
ten hiihdon yhdellä
sauvalla, koskapa
jotain siellä olka-
päässä ratkesi.”

Risto Laurila saa tässä Master-käädyt Leila Rytökoskelta avustajinaan Risto Rytökoski ja Mauri Mäkelä . Toimitusta seuraavat Marja-Liisa Hämäläinen ja Hannu Lauren. (Kuva Risto Laurila)

Joko sinun aikanasi hiihdettiin luistellen?

”Silloin hiihdettiin perinteisellä. Luisteluhan tuli paljon sen jälkeen. Eikös se ollut tämä kaveri, joka voitti Finlandiankin monta kertaa, Pauli Siitonen, joka veti toisella suk-
sella.”

Mitenkäs majoitukset, minkälaisessa majoituksessa olitte, oliko koko porukka samassa paikassa vai erikseen?

”Yleensä olimme samassa hotellissa. En muista, että majoituksissa olisi ollut yhtään vai-
keuksia. Rytökosken Leila järjesti kaikki hotellit ja asumiset. Ne menivät hänen kautta.”

Mitenkäs hiihtoihin valmistauduttiin, syötiinkö illalla pastaa ja oliko yhteisiä pastaillallisia?

”No, esimerkiksi kun mentiin Marcialongaan hiihtämään Italiaan, se oli vuosi 1982, asuimme yksityistalossa ja meillä oli kauraryynejä mukana. Koska emäntä ei tiennyt,

mitä on kaurapuuro, niin mukana ollut Marjatta Toivonen keitti puuron ja hyvää tuli. Paikallisia ruokia söimme varovasti.

Oliko järjestäjien yhteisiä tilaisuuksia?

”Kyllä tällaiset tilaisuudet ovat tulleet myöhemmin. Minä en muista, että olisi ollut min-käänlaista ns. vastaanottoa tai vastaavaa. Kanadassa ja Amerikassa kyllä oli, nimen-omaan Amerikassa oli järjestetty vastaanottotilaisuus, siellä olimme hiihtämässä vuonna 1986.”

Kävittekö ennen hiihtoa tutustumassa latuihin, kun oli esim. uusi paikka?

”Ei, kyllä se jäi aika vähiin. Sattui kerran Amerikassa, syytä en muista, että edellinen viikko tuhrittiin. Hiihtoa edeltävänä iltana löydettiin majoitus jostain syrjässä olevasta inkkarikylästä ja sieltä lähdettiin aamulla hiihtämään. Menimme suoraan hiihtopaikalle ja hiihdimme maaliin. En muista muuta tutustumiskertaa kuin Sveitsistä, josta oli jo puhetta. Melkein aina ”raakana” lähdettiin.”

Oliko silloin jo lasikuitusukset vai oliko puusukset aluksi?

”Minulla oli sellaiset sukset, joita sanottiin kevlareiksi. Puusukset olivat Järviset, joilla mä hiihdin ensimmäiset Finlandiat. Sitten alkoi tulla näitä kaikennäköisiä suksia. Ne keklarit olivat sellaiset, joilla minä hiihdin aika pitkään.”

”Kaikki sukset on autotallin seinällä. Niitä on yhteensä 12 paria. Siellä on myös leima poikineen.”

Miten voitelu oli siellä Keski-Euroopassa?

”Voi, voi se oli vaikeaa. Minä en ollut henkilökohtaisesti hermostunut, mutta joskus kaverit kulkivat yötä myöten katsomassa, että mikä on sää. Sitten taas jotain voidetta päälle, se oli hermokerrosten vetelyä suksille. Se on aina ollut sellaista. Norjan hiihto-kin on tavattoman vaikea. Hiihdon lähtö on alhaalta ja nousee ylös vuorille. Kelit vaihtuu siinä vaiheessa.”

”Oli varmaan mukana sellaisia, että kun numero on rinnassa niin ollaan... Kil-pailuvietti iskee heti? Se on paha homma se. Kyllä täälläkin, vaikka hiihdettiin jossain 3000 paikkeilla. Kisa se oli, vaikka tuloksella ei ollut mitään merkitystä, mutta sellainen ihminen vain on.”

Mitenkäs tulospalvelu toimi, miten saitte ajat ja sijoitukset selville?

”Omat hiihdot olivat sellaisia, että olin siellä keskivaiheilla joukkoa, eivät tulokset niin kovin paljoa kiinnostaneet. Finlandiassa kun hiihdettiin, Lammilla kuulutettiin, että ensimmäiset ovat maalissa, niin siinä se oli.”

Mauri Mäkelän komea suksikokoelma. Tästä on varmasti löytynyt hyvä suksi kelille kuin kelille. (Kuva Mauri Mäkelä)

Mitenkäs passin leimaukset ulkomailla?

”Kyllä ne hyvin onnistuivat, joka paikassa tunnettiin järjestelmä. Ilman mitään keskusteluja löivät leiman passiin. Toinenkin passi tuli haettua, mutta siihen ei tullut merkintöjä, kun tulivat nämä vaellukset ja muut asiat mieleen. Kun Finlandiaakin parikymmentä kertaa hiihti, niin tuntui se vähän yksitoikkoiselta. Lopetin siinä vaiheessa, kun hiihto oli pakko viedä Lahteen.”

Mitenkäs hämeenlinnalaiset yleensä ovat suhtautuneet, kun hiihto on viety Lahteen?

”Kyllähän he ovat huonosti suhtautuneet. On ollut pakko, koska lunta ei ole ja maastot ovat aika pahoja tuolla välillä. Järjestelyjenkin kannalta on helpompi, kun on vain yksi paikka. Näihin WL-hiihtoihin on perinteisesti kuulunut se, että lähtö on eri paikasta kuin tulo maaliin. Minulla oli huoltoauto, mutta liikennettä oli niin paljon, että minä olin Lahdessa joskus ennen kuin se auto.”

Mitenkäs naiset, kun kävitte siihenkin aikaan paljon ulkomailla hiihtämässä, niin oliko paljon naispuolisia hiihtäjiä?

”Ei ollut paljon. Meillä oli Amerikassa mukana yksi pariskunta, joka hiihti, Toivoset Hyvinkäältä. Vaimo hiihti valmiiksi numerolla 2 (yhdistyksen jäsennumero). Myöhemmin alkoi olemaan mukana enemmänkin.” – Oliko esim. Italiassa naisia hiihtämässä silloin, kun te kävitte? – Kyllä siellä naisia oli, mutta en tiedä, oliko Suomesta. Nykyisinhän naisia on paljon. Esim. Italiassa hiihtää lähes 2000 naista.” Näin muistelee Mauri Mäkelä.

Mitenkäs Hiihtoliitto suhtautui hiihtoihin, oliko yhteistyötä?

”Ei meillä ollut mitään yhteyksiä. Ruotsin hiihtoliitto ja Vasahiihto ottivat itse yhteyttä. Esim. jokaiselle Vasahiihdon, nykyisen Vasaloppetin, hiihtäneellehän myönnettiin Ruotsin hiihtoliiton kultainen merkki.”

Kun sinä olet ollut aktiivihiihtäjä, niin oletko ollut mukana Hiihtoliitossa tai Lahden Hiihtoseurassa?

”En, en ole ollut. Sen sijaan olen ollut järjestelemässä esim. firmojen välisiä hiihtokilpailuja, mutta nämä isot organisaatiot ovat jääneet väliin.”

Mitäs sattumia on hiihtoajalta jäänyt mieleen?

”No, Finlandiaahan hiihtivät Harri Holkeri, Paloheimo ja monet muut. Tässä kerran sattui niin, että kun eräänä vuonna hiihdin molemmat, sekä normaalin että reppuhiihdon, oli Harri Holkeri peruuttanut reppuhiihtonsa, ja minulle työnnettiin Pohjola-yhtiöiltä hänen numero rintaan ja kaikki sanoivat päivää minulle.”

Tavallisesti hiihdon jälkeen tavattiin Pohjolan saunalla. Holkeri oli myös hyvä hiihtäjä. Hiihti silloisen reitin 5–6 tunnin kiepeille.”

Palataan vielä yhdistykseen Worldloppet Masters Finland, jonka ensimmäinen ja tähän asti pitkäaikaisin puheenjohtaja olit vuodesta 1986 aina vuoteen 1999 yhtä välivuotta lukuun ottamatta.

Mäkelä perusti yrityksensä yksin vuonna 1966. Vuosikymmenien aikana yritys kasvoi ja menestyi. Mäkelä myi yrityksensä vuonna 1996 tanskalaisille ja tuolloin väkeä yrityksessä oli yli 350.

Näistä kuvista, jutuista ja pöytäkirjoista näkee, että sinun firmasi on ollut keskeisessä asemassa yhdistyksen toiminnassa. Kokouksia pidettiin yrityksesi toimitiloissa Helsingissä, Lahdessa ja Tampereella.

”Kyllä voin sanoa, että firmani tuki monin tavoin yhdistystä. Alkuaikoina tapaa- misissa kävi innokkaasti väkeä ainakin 1999 vuoteen asti, johon asti minä olin puheenjohtaja.”

”1990 vuonna minä yritin ja pääsin eroon puheenjohtajan hommasta, jolloin puheenjohtajaksi valittiin E. Toivonen Hyvinkäältä. Vuoden päästä palasin takaisin puheenjohtajaksi.”

”Alun perin oli tarkoitus rekisteröidä yhdistys. Se jäi tekemättä, mutta toimittiin kuitenkin kuten rekisteröity yhdistys. No, on hyvä, että yhdistys on nyt virallisestikin rekisteröity.”

Toki Mauri Mäkelä on muutakin ennättänyt tehdä kuin hiihtää WL-hiihtoja, johtaa Worldloppet Masters Finlandia ja vastata omasta yrityksestään. Suomen, Ruotsin ja Norjan Lappia hän on kierrellyt vuosikymmenien ajan, jolloin tutuksi ovat tulleet

myös Grönlanti ja Huippuvuoret. Perhe, vaimo ja pojat eivät ole olleet mukana hiihdoissa, mutta sen sijaan mukana pitkillä kesäisillä erävaelluksilla esim. Nuorgamista Kiilopäälle ja useissa muissa retkissä, joita tehtiin monena kesänä. Pojat olivat mukana 7-vuotiaasta lähtien.

Sitten alkoivat isommat kuviot kiinnostaa Mäkelää. Hän lähti pitkille Pohjois-Kanadan vaelluksille ja kävi myös Himalajalla seutuja ihmettelemässä. ”Maailmassa on niin paljon nähtävää. Vaikka pitää kiirettä, niin ei ennätä kaikkea näkemään.”

Mäkelän puheenjohtaja-ajan keskeiset toimijat olivat: Risto Rytökoski (vas), Asko Sievänen, Leila Rytökoski ja Mauri Mäkelä. (Kuva Mauri Mäkelän)

Mikäs sinne Himalajalle ajoi?

”Se oli vähän sellainen koeryhmä, kun siellä ei oltu käyty. Meillä oli mukana lääkäreitä ja erilaisia ihmisiä. Itselläni oli uteliaisuutta, halu nähdä, mitä se kaikki on. Siihen aikaan Suomessa ei ollut monia, jotka olisivat käyneet Himalajalla.” Te olitte siinä tässä asiassa suomalaisia pioneereja.

Kun Kanadassa kävitte, olitteko te siellä intiaanireservaateissa?

”Pari kertaa mentiin sellaiseen kylään kuin Yellow Knife, joka on siellä suuren Orjajärven pohjoispuolella. Sieltä lennettiin pienkoneella pari sataa kilometriä jollekin järvelle ja käveltiin pois. Tällä erävaelluksella ei 17 päivään muita ihmisiä näkynyt, siellä on isot etäisyydet. Ei ollut siihen aikaan kännyköitä. Kanadan poliisi vaati, että pitää käydä ilmoittautumassa, kun palaa sieltä. Tietävät näin, että olemme selvinneet pois. Karhujahan siellä oli paljon, joten pyssy oli olkapäällä lisäpainona. Reput taisivat painaa 30 kg – no, kyllä painoa koetettiin pienentää. Kaloja siellä oli ruuaksi.”

”Taimenta siellä oli niin paljon kuin halusi. Meillä ei ollut paikallista opasta. Me kolme suunnittelimme itse kaiken. Karttojen mukaan kuljettiin. Vaikeus oli se, että kompassi heitti 6 astetta.”

Mäkelä on ampunut kaksi karhua, Kanadassa yhden ja toisen Venäjällä.

”Hiihtomatkat ja vaellusmatkat olivat erikseen, mutta samoja kavereita niissä oli. Monet näistä kavereista on edesmenneitä, ei niitä enää ole.”

”Kova kaveri, joka näillä kaikilla vaelluksilla oli mukana, oli pankinjohtaja Veli Sunila, joka oli Meritan hallituksessa. Meidän tapaamisemme alkoi vahingossa, kun

avasin tilin siinä konttorissa, jossa hän oli konttorinjohtajana. Sitten kuljimme 30 vuotta samoissa porukoissa. Tilit olivat hyvässä kunnossa.”

” Talvella 2015 olin hiihtämässä Lapissa hyvän vaelluskaverin kanssa, jonka kanssa olemme liikkuneet vuodesta 1986 ja matka jatkuu.”

Mauri Mäkelää haastattelivat 22.4.2015 Pekka Anttonen ja Juha Toivonen

Finlandia-hiihto vuonna 1979 Hämeenlinnasta Lahteen. (Kuva Finlandia-hiihdon arkisto)